

УДК 656.715.07:005

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АвіАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В МіЖНАРОДНОМУ АЕРОПОРТІ**Олександра Мілія***Національний авіаційний університет, Київ**Науковий керівник – Костянтин Чередніченко, асистент*

Ключові слова: авіаційна безпека, терористичні загрози, незаконне втручання.

Вступ. Актуальність авіаційної безпеки у світі на даний час залишається високою. При цьому, в залежності від контексту, актуальність може мати різний характер. Одним із найбільш важливих аспектів авіаційної безпеки є забезпечення безпеки польотів, що забезпечує збереження життів пасажирів, екіпажу та інших учасників авіаційного процесу.

Матеріали та методи. На сьогодні ICAO (International Civil Aviation Organization) трактує авіаційну безпеку, як комплекс дій, а також матеріальних ресурсів, призначених для захисту авіації від актів незаконного втручання [1]; ЗУ «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» від 01.07.2022 авіаційна безпека – це захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, який забезпечується шляхом здійснення комплексу заходів із залученням людських та матеріальних ресурсів [2], тому автор пропонує розглянути авіаційну безпеку більш детально з точки зору проблеми боротьби з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації. Вивчаючи акти незаконного втручання в діяльність цивільної авіації, яка гостро постала з другої половини ХХ ст., варто відзначити найбільш відомі терористичні атаки на літаки та аеропорти, як: захоплення літака А330 авіакомпанії Philippine Airlines озброєним гранатою та пістолетом терористом 25 травня 2000 р.; захоплення літаків Boeing 767223ER, 175 United Airlines, Boeing 757–223, Boeing 757–222 у США 11 вересня 2001 р. [3]; 28 червня 2016 року терористичний акт у Міжнародному аеропорту Ататюрк (Стамбул, Туреччина) в якому відбулася стрілянина на паркувальній зоні аеропорту та декілька вибухів на міжнародному терміналі, які привели в свою чергу до смерті людей та багаточисленних поранень. Проаналізувавши більшість національно- та міжнародно-правових джерел, що стосуються галузі авіаційної безпеки, зокрема, положення ПК України [4], ЗУ «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» [2] та Додатку 17 до «Конвенції про міжнародну цивільну авіацію: Безпека» [1], можна дійти висновку, що безпека авіації включає в себе багато аспектів, такі як: забезпечення безпеки польотів та безпека аеропортів, безпека обробки вантажів та багажу, безпека перевезення небезпечних вантажів, безпека від терористичних загроз та багато інших. Як зауважує Чередніченко К. В. [5], безпека повітряного транспорту включає в себе економічну безпеку, техногенну безпеку, промислову безпеку, інформаційну безпеку, виробничу безпеку та

екологічну безпеку, тому вихід з ладу одного виду безпеки може призвести до виходу з ладу іншого. Таким чином, виникає комплексне завдання забезпечення безпеки повітряних перевезень.

Результати. Є багато нових методів забезпечення безпеки цивільної авіації, які можуть бути впроваджені для забезпечення авіаційної безпеки. Ось декілька з них: 1) використання біометричних технологій: встановлення біометричних систем для ідентифікації пасажирів та перевірки їх ідентичності може допомогти у запобіганні терористичних актів та інших злочинів на борту літака. Приклад: використовуючи новітню біометричну технологію, комбінацію розпізнавання обличчя та райдужної оболонки ока, пасажирів у Міжнародному аеропорту Дубая (DXB) можуть зареєструватися на рейс та завершити аеропортові формальності; 2) використання безпілотників для обстеження зони аеропорту: безпілотні літальні апарати можуть бути використані для обстеження аеропорту та виявлення потенційних загроз; 3) використання технології глибинного навчання для детекції зброї: встановлення системи, може допомогти у виявленні зброї та інших небезпечних предметів, що перевозяться пасажирів на борту літака.

Висновки. За даними ІКАО, за останні роки спостерігається збільшення кількості пасажирських перевезень на 5-7% щорічно, що свідчить про постійне зростання попиту на авіатранспортні послуги. На думку, автора, це свідчить про обов'язковість комплексного підходу аеропорту для забезпечення безпеки цивільної авіації, зокрема в таких аспектах, як: забезпечення авіаційної безпеки, безпеки польотів, екологічної безпеки і т.д. Варто також зазначити, що даний підхід передбачає врахування сукупності зовнішніх факторів, що впливають на діяльність аеропорту, таких як, наприклад, пасажиро- та вантажопотоки.

Список використаних джерел:

1. Додаток 17: Конвенція про цивільну авіацію: Безпека. – К.: ІКАО, 2006. – 41 с.
2. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21.03.2017 р. № 1965-VIII : 1 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1965-19#Text>
3. Мошняга Л., Стецюк Б. Міжнародно-правове регулювання забезпечення авіаційної безпеки: стан та перспективи розвитку в рамках загального теоретичного дослідження. *Krakowskie Studia Małopolskie*. 2022. Т. 36, № 4. С. 232–258.
4. Повітряний кодекс України : Кодекс України від 19.05.2011 р. № 3393-VI : станом на 15 жовт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>
5. Чередніченко К. Теоретичні аспекти діагностики авіаційної безпеки аеропорту. Інформаційні технології, системний аналіз і моделювання соціоекологоекономічних систем : матеріали ІХ міжнар. наук. практ. конф., м. Київ. Київ, 2018. С. 236–240.